

แผนการใช้ที่ดินต่ำบลหาดทรายขาว

สถานีพัฒนาที่ดินเลย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักกรดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
สิงหาคม
2564

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์ความเป็นมาของหมู่บ้าน/การตั้งถิ่นฐาน	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-5
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-8
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-5
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	6-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-15
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-4
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 ข้อมูลภูมิอากาศ เฉลี่ย 30 ปี (พ.ศ.2532-2561) และผลการคำนวณค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ ด้วยโปรแกรม CROPWAT เวอร์ชัน 8.0	2-6
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-9
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-13
2-4 สภาพสังคมในพื้นที่ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-13
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-5
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-9
4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	4-6
4-2 รายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	4-6
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	5-10
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-5
7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แผน 5 ปี (ปี 2565-2569)	7-8

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	แผนที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-3
2-2	แผนที่ความลาดชัน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-4
2-3	เส้นชั้นน้ำฝนในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2532-2561) ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-7
2-4	สมมูลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเลย พ.ศ. 2532 -2561	2-8
2-5	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	2-12
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-4
3-4	แผนที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-8
3-5	แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	3-10
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	4-5
4-2	แผนที่โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	4-7
4-3	แผนที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	4-8
6-1	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-15

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเลย จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน รายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ **กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน** (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตาม ประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน เข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณจัดพื้นที่ขุดหลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน เขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้ หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับ เนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึงเทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบน พื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค่าจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ประกอบด้วยแร่ธาตุ

และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตามขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 เศรษฐกิจที่ดิน หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 เกษตรกรรม หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 การชะล้างพังทลายของดิน หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 การอนุรักษ์ดินและน้ำ หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“อนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหาดทรายขาว ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีเนื้อที่ 29,202 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลปากคม และตำบลนาซ่าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลกกตู๋ และตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลธาตุ และตำบลจอมศรี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลปากคม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหาดทรายขาวแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านหาดทรายขาว
- หมู่ที่ 2 บ้านผามุ่ม
- หมู่ที่ 3 บ้านสาระแพ
- หมู่ที่ 4 บ้านห้วยสีดา
- หมู่ที่ 5 บ้านหัวแก้ง

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์ความเป็นมาของหมู่บ้าน/การตั้งถิ่นฐาน

บ้านหาดทรายขาวแต่เดิมตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้านในปัจจุบัน ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานานมีอายุประมาณ 200 ปีเศษ ต่อมาได้เกิดไฟไหม้หมู่บ้านจึงได้อพยพมาตั้งหมู่บ้านอยู่บ้านผามุ่มในปัจจุบัน จากนั้นได้อพยพข้ามฝั่งแม่น้ำเลยเพื่อตั้งหมู่บ้านใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านหาดทรายขาวในปัจจุบัน ในอดีตมีการปกครองโดยอาศัยผู้นำตามธรรมชาติ โดยการเลือกคนขยัน ฐานะดี พูดเสียงดังฟังชัด เป็นคนที่สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้คนในหมู่บ้านได้ดี เป็นผู้ชอบเข้าวัดฟังธรรมเป็นผู้มีศีลธรรม ซึ่งในสมัยนั้นเชื่อว่าผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวสามารถจะเป็นผู้นำได้

ก่อนที่จะตั้งเป็นตำบลหาดทรายขาวแต่ก่อนอยู่ในเขตการปกครองของตำบลธาตุต่อมาได้มีการขยายหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น และเมื่อปี พ.ศ.2518 ได้ยกฐานะเป็นตำบลหาดทรายขาว โดยมี นายสีโว ไชโยแสง เป็นกำนันคนแรก และนายแพง แสงขาว เป็นกำนันตำบลหาดทรายขาวคนปัจจุบัน

คำขวัญของหมู่บ้าน “ร่วมพลังพัฒนาชุมชน ทุกคนร่วมใจ ร่วมสร้างความคิด ยาเสพติดไม่ยุ่งมุ่งพัฒนา ศาสนาเป็นหลัก อนุรักษ์วัฒนธรรม”

ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เทศกาลประจำปี ประชาชนยังยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีดังนี้

ปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมและสังคม

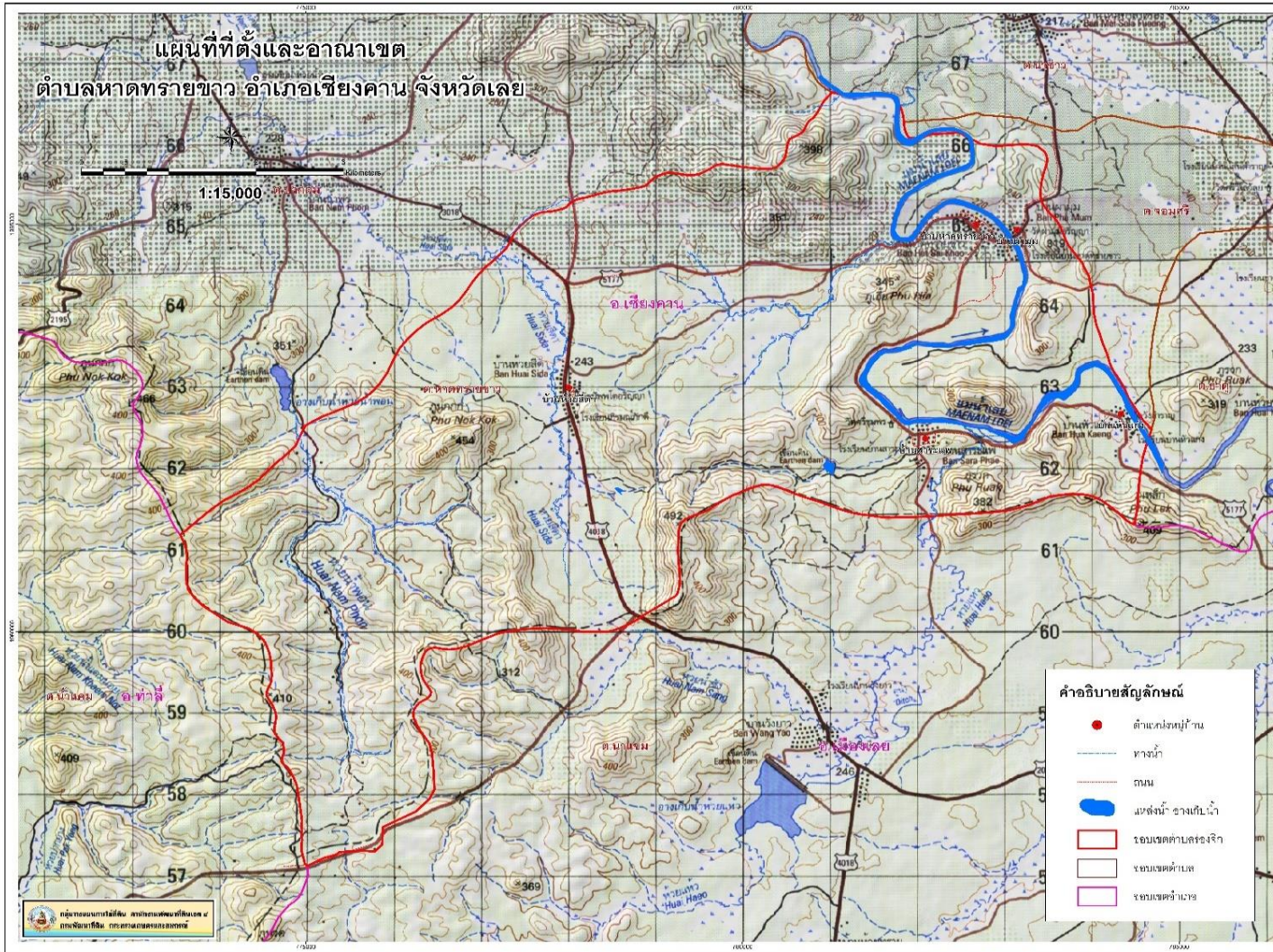
- มกราคม - ทำบุญตักบาตรเทโววันขึ้นปีใหม่
- กุมภาพันธ์ - เวียนเทียนวันมาฆบูชา
- มีนาคม - ประเพณีบุญมหาชาติ
- เมษายน - ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
- พฤษภาคม - วันวิสาขบูชา เวียนเทียนตามประเพณี เดือนพฤษภาคม
- กรกฎาคม - บุญเข้าพรรษา
- สิงหาคม - บุญห่อข้าวประดับดิน
- กันยายน - บุญห่อข้าวสาก
- ตุลาคม - บุญออกพรรษา
- พฤศจิกายน - ประเพณีลอยกระทง
- ธันวาคม - งานปรีวาสกรรม, สวดมนต์ข้ามปี

2.4 สภาพภูมิประเทศ

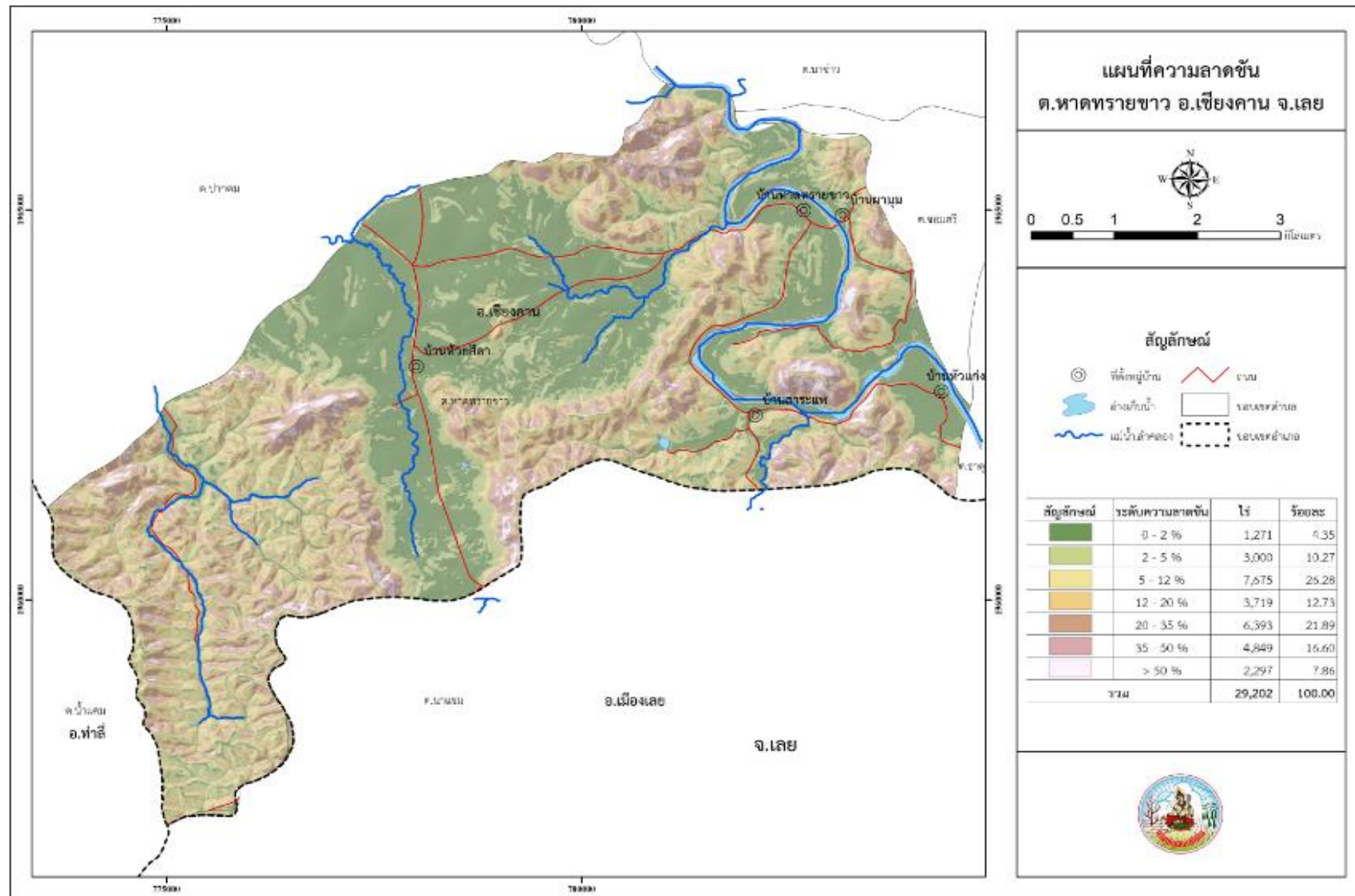
พื้นที่ตำบลหาดทรายขาว มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและภูเขา มีแม่น้ำเลยไหลผ่านตั้งแต่บ้านหัวแก่ง บ้านสาระแพ บ้านหาดทรายขาว และบ้านผามุ่ม

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

รูปที่ 2-1 แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

รูปที่ 2-2 แผนที่ความลาดชัน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

2.5 สภาพภูมิอากาศ

ฤดูกาลของจังหวัดเลย แบ่งออกได้ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะหนาวเย็นและแห้ง อากาศจะเริ่มเย็นตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม เดือนมกราคมเป็นเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดของปี

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม จะมีอากาศร้อนอบอ้าวมาก โดยเฉพาะเดือนเมษายนอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จะเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในรอบปี

โดยภาพรวมของลักษณะภูมิอากาศ สรุปได้ว่ามีสภาพอากาศร้อนชื้น ช่วงฤดูฝนจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาเอาความชื้นจากทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดีย ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ต่อจากนั้นอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีนและไซบีเรียพัดผ่านทำให้อากาศเย็นและแห้งแล้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ จากการรวบรวมข้อมูลภูมิอากาศจากสถานีตรวจวัดกรมอุตุนิยมวิทยาเฉลี่ย 30 ปี (พ.ศ.2532-2561) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 2-1)

ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยรวมทั้งปี 1,258.4 มิลลิเมตร เฉลี่ยสูงสุดเดือนกันยายน 236.5 มิลลิเมตร เฉลี่ยต่ำสุดเดือนมกราคม 8.1 มิลลิเมตร

จำนวนวันที่ฝนตก เฉลี่ยรวมทั้งปี 124.7 วัน จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยมากที่สุดในเดือนกันยายน 19.1 วัน จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยน้อยที่สุดในเดือนมกราคม 2 วัน

อุณหภูมิ เฉลี่ยรวมทั้งปี 26 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน 36.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมกราคม 15.6 องศาเซลเซียส

ค่าความชื้น มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรวมทั้งปี 73.4 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดในเดือนกันยายน 83 เปอร์เซ็นต์ เฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมีนาคม 62 เปอร์เซ็นต์

ค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ เฉลี่ยรวมทั้งปี 1,414 มิลลิเมตร เดือนเมษายนมีค่าศักยภาพการคายระเหยเฉลี่ยสูงสุด 150.9 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคมมีค่าศักยภาพการคายระเหยเฉลี่ยต่ำสุด 94.6 มิลลิเมตร

การวิเคราะห์ช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชที่เหมาะสม ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ค่าศักยภาพการคายระเหยของน้ำ (ETO) และครึ่งหนึ่งของค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ (0.5ETO) โดยค่าศักยภาพการคายระเหยของน้ำ (ETO) คำนวณจากโปรแกรม CropWat สูตร Penman-Monteith ซึ่งเป็นสูตรที่ได้นำเอาอุณหภูมิสูงสุด อุณหภูมิต่ำสุด ความชื้นสัมพัทธ์ ความเร็วลม และความยาวนานแสงแดด ได้ผลการวิเคราะห์ตามภาพที่ 2-3 สรุปได้ดังนี้

ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกอยู่ในช่วงเดือนต้นเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงระยะเวลาที่มีน้ำมากเกินไปอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงช่วงกลางเดือนตุลาคมช่วงระยะเวลาที่ขาดน้ำอยู่ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน เป็นช่วงที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืช โดยอาศัยน้ำฝนเนื่องจากดินมีความชื้นไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช

ตารางที่ 2-1 ข้อมูลภูมิอากาศเฉลี่ย 30 ปี (พ.ศ.2532-2561) และผลการคำนวณค่าศักยภาพการคาย
ระเหยน้ำด้วยโปรแกรม CROPWAT เวอร์ชัน 8.0

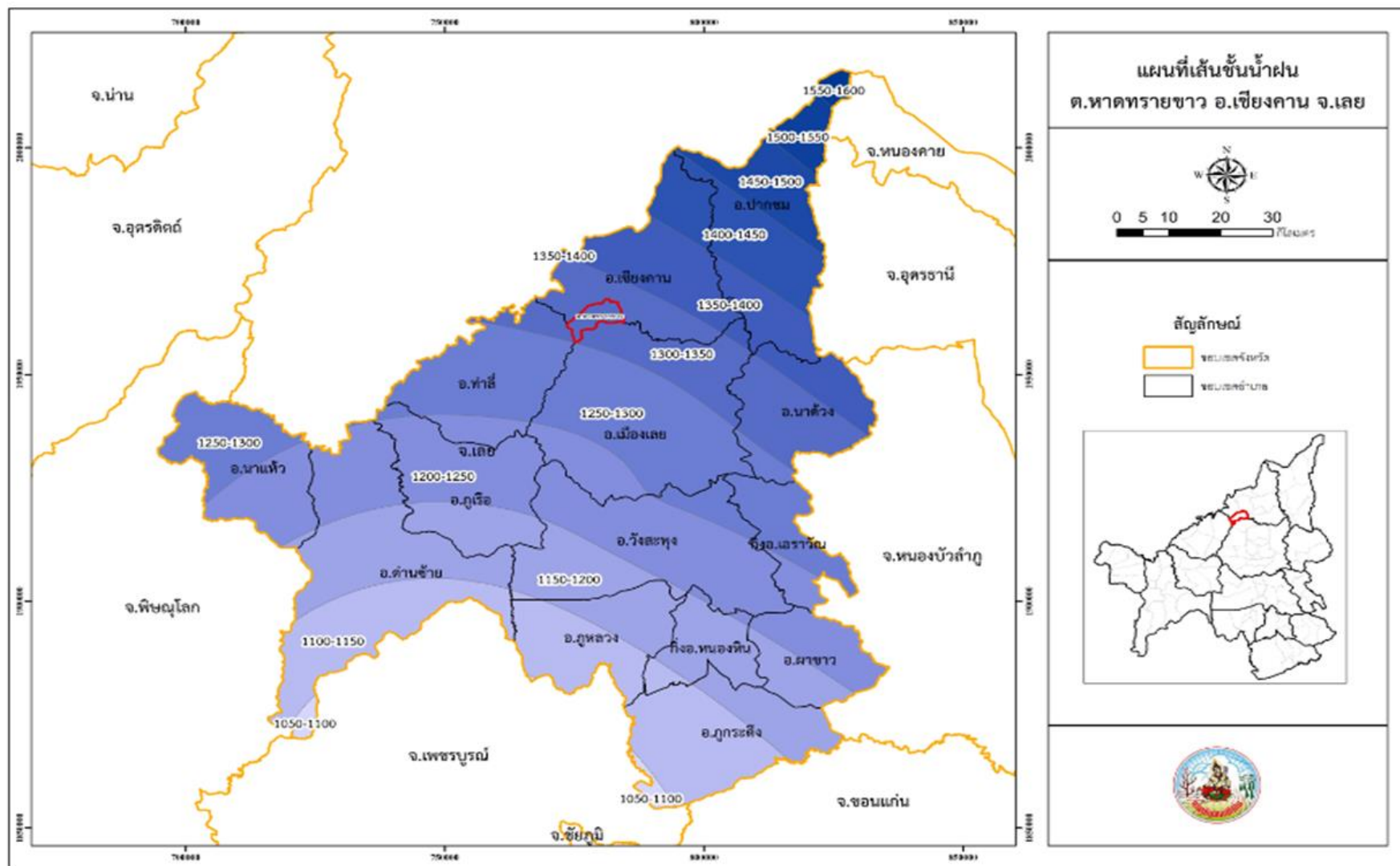
เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคาย น้ำอ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	15.6	30.1	22.1	69.0	8.1	2.0	8.0	100.8
ก.พ.	17.1	32.8	24.3	63.0	14.5	2.5	14.2	112.6
มี.ค.	20.2	35.1	27.0	62.0	40.7	5.9	38.0	143.5
เม.ย.	22.8	36.1	28.5	67.0	92.6	10.1	78.9	150.9
พ.ค.	23.8	34.1	27.9	76.0	197.7	17.1	135.2	137.6
มิ.ย.	24.4	33.3	28.0	77.0	163.8	16.4	120.9	123.0
ก.ค.	24.2	32.5	27.6	78.0	158.0	17.5	118.1	116.6
ส.ค.	24.0	32.0	27.2	80.0	203.7	19.1	137.3	115.0
ก.ย.	23.4	31.7	26.7	83.0	236.5	19.1	147.0	107.7
ต.ค.	22.0	31.4	26.0	80.0	109.7	10.5	90.4	111.6
พ.ย.	18.9	30.8	24.2	75.0	20.8	3.4	20.1	100.2
ธ.ค.	15.9	29.3	21.9	71.0	12.3	1.1	12.1	94.6
เฉลี่ย					1,258.4	124.7	920.2	1,414.0
รวม	21.0	32.4	26.0	73.4				

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2561)

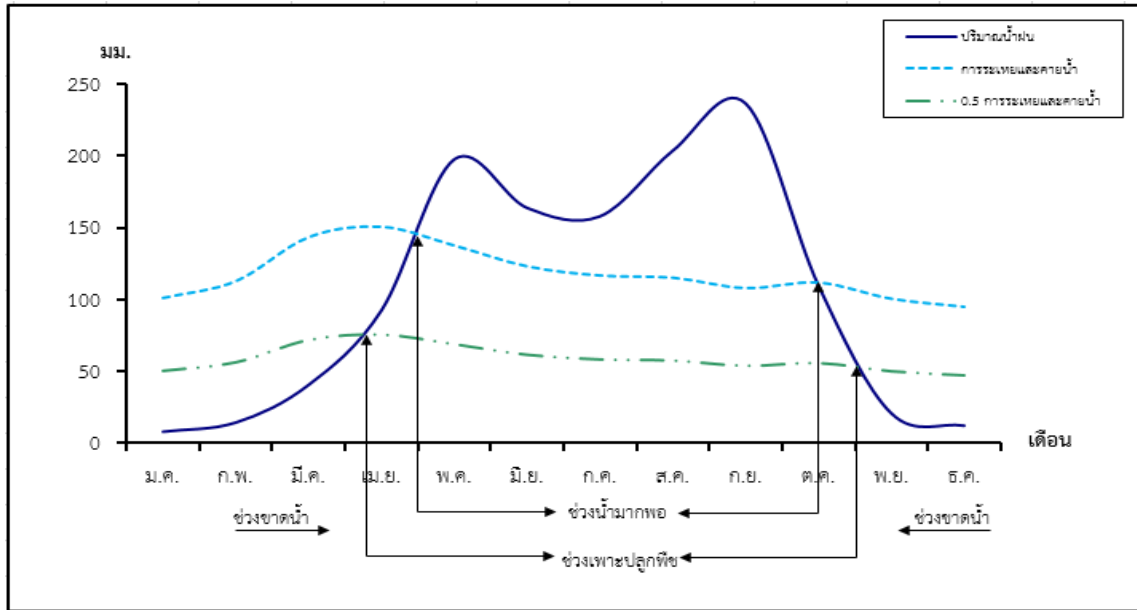
หมายเหตุ : * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

รูปที่ 2-3 เส้นชั้นน้ำฝนในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2532-2561) ตำบลหาดทรายขาว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

รูปที่ 2-4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเลย พ.ศ.2532 - 2561

หมายเหตุ : * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2564) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

(1) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 25,129 ไร่ หรือร้อยละ 86.05 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

(1.1) นาข้าว มีเนื้อที่ 2,483 ไร่ หรือร้อยละ 8.51 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว นาข้าว+ข้าวโพด

(1.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 7,183 ไร่ หรือร้อยละ 24.60 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด ฝ้าย

(1.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 12,998 ไร่ หรือร้อยละ 44.51 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยางพารา/กล้วย ปาล์มน้ำมัน ปาล์มน้ำมัน/กาแฟ ปาล์มน้ำมัน/กล้วย ยูคาลิปตัส ยูคาลิปตัส/ไม้ปลูกเพื่อการค้า สัก ไม้ปลูกเพื่อการค้า

(1.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 2,446 ไร่ หรือร้อยละ 8.37 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม ส้มทุเรียน ลิ้นจี่/กล้วย มะม่วง มะม่วง/กล้วย มะม่วง/มะขาม กล้วย มะขาม ลำไย แก้วมังกร ส้มโอ

(1.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

(1.6) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

(1.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 9 ไร่หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

(2) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 2,546 ไร่ หรือร้อยละ 8.72 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู และป่าผลัดใบสมบูรณ์

(3) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 241 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พุ่มหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ บ่อดิน พื้นที่ถม

(4) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 700 ไร่ หรือร้อยละ 2.40 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย หมู่บ้านบนพื้นที่ราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ สุสาน ป่าช้า

(5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 586 ไร่ หรือร้อยละ 2.00 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา

ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A	พื้นที่เกษตรกรรม	25,129	86.05
A100	นาไร่	19	0.07
A101	นาข้าว	2,138	7.32
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	326	1.12
A200	ไร่ไร่	528	1.81
A202	ข้าวโพด	378	1.29
A203	อ้อย	759	2.60
A204	มันสำปะหลัง	5,509	18.87
A205	สับปะรด	3	0.01
A207	ฝ้าย	6	0.02

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A302	ยางพารา	12,520	42.87
A302+A411	ยางพารา/กล้วย	113	0.39
A303	ปาล์มน้ำมัน	213	0.73
A303/A312	ปาล์มน้ำมัน/กาแฟ	5	0.02
A303/A411	ปาล์มน้ำมัน/กล้วย	3	0.01
A304	ยูคาลิปตัส	1	0.00
A304/A315	ยูคาลิปตัส/ไม้ปลูกเพื่อการค้า	4	0.01
A305	สัก	134	0.46
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	5	0.02
A401	ไม้ผลผสม	62	0.21
A402	ส้ม	4	0.01
A403	ทุเรียน	7	0.02
A406/A411	ลิ้นจี่/กล้วย	7	0.02
A407	มะม่วง	87	0.30
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	12	0.04
A407/A412	มะม่วง/มะขาม	21	0.07
A411	กล้วย	2,027	6.94
A411/A412	กล้วย/มะขาม	20	0.07
A412	มะขาม	174	0.60
A413	ลำไย	15	0.05
A426	แก้วมังกร	8	0.03
A427	ส้มโอ	2	0.01
A502	พืชผัก	5	0.02

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	5	0.02
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	9	0.03
F	พื้นที่ป่าไม้	2,546	8.72
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	1,749	5.99
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	797	2.73
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	241	0.83
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	12	0.04
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	210	0.72
M304	บ่อดิน	3	0.01
M405	พื้นที่ถม	16	0.05
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	700	2.40
U201	หมู่บ้านบนพื้นที่ราบ	657	2.25
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	5	0.02
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	6	0.02
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮ้าส์	7	0.02
U603	สุสาน ป่าช้า	25	0.09
W	พื้นที่น้ำ	586	2.01
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	553	1.89
W201	อ่างเก็บน้ำ	15	0.05
W202	บ่อน้ำในไร่นา	18	0.06
	รวมพื้นที่ทั้งหมด	29,202	100

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564)

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1) สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากสำมะโนทะเบียนอำเภอเชียงคาน ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหาดทรายขาว มีประชากรรวมประมาณ 2,663 คน จำนวนหลังคาเรือนมี 810 หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรชาย 1,293 คน มีจำนวนประชากรหญิง 1,370 ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลหาดทรายขาว	810	1,293	1,370	2,663
หมู่ที่ 1 บ้านหาดทรายขาว	258	396	418	814
หมู่ที่ 2 บ้านผามุม	86	158	135	293
หมู่ที่ 3 บ้านสาระแพ	167	300	337	637
หมู่ที่ 4 บ้านห้วยสีดา	217	303	318	621
หมู่ที่ 5 บ้านหัวแก่ง	82	136	162	298

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหาดทรายขาว (2564)

2) สภาพทั่วไป

ตารางที่ 2-4 สภาพสังคมในพื้นที่ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สภาพสังคม	จำนวน
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ (แห่ง)	
แม่น้ำเลยไหลผ่าน (หมู่บ้าน)	4
หนองน้ำ	1
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน (แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลหาดทรายขาว	1
วัด/ที่พักรสงฆ์/สำนักสงฆ์	5
สถาบันการศึกษา (แห่ง)	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล	1
โรงเรียนประถมศึกษา	4
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	1

ตารางที่ 2-4 (ต่อ)

สภาพสังคม	จำนวน
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ (แห่ง)	2
แก่งสาระแพ	1
ถ้ำผามุ่ม	1

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหาดทรายขาว (2563)

หมอดินอาสา

หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย

1. นายบุญช่วย	แสงขาว	หมอดินอาสาหมู่บ้าน หมู่ที่ 1	บ้านหาดทรายขาว
2. นายชาญชัย	แสงขาว	หมอดินอาสาหมู่บ้าน หมู่ที่ 2	บ้านผามุ่ม
3. นายสมชาย	แสงขาว	หมอดินอาสาหมู่บ้าน หมู่ที่ 3	บ้านสาระแพ
4. นางอัมพา	ศรีมงคล	หมอดินอาสาหมู่บ้าน หมู่ที่ 4	บ้านห้วยสีดา
5. นายสมบูรณ์	ชนะสูตร	หมอดินอาสาหมู่บ้าน หมู่ที่ 5	บ้านหัวแก่ง

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินเลย (2564)

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติป่าภูซำและป่าภูนกกก ป่าสงวนแห่งชาติโคกภูเหล็ก และป่าสงวนแห่งชาติภูหงษ์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ	
ป่าภูซำและป่าภูนกกก	17,172
ป่าโคกภูเหล็ก	1,286
ป่าภูหงษ์	2,823

2) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 13,435 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 8,445 ไร่
- เขตพื้นที่นอกเขตป่า เนื้อที่ 7,322 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

3) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

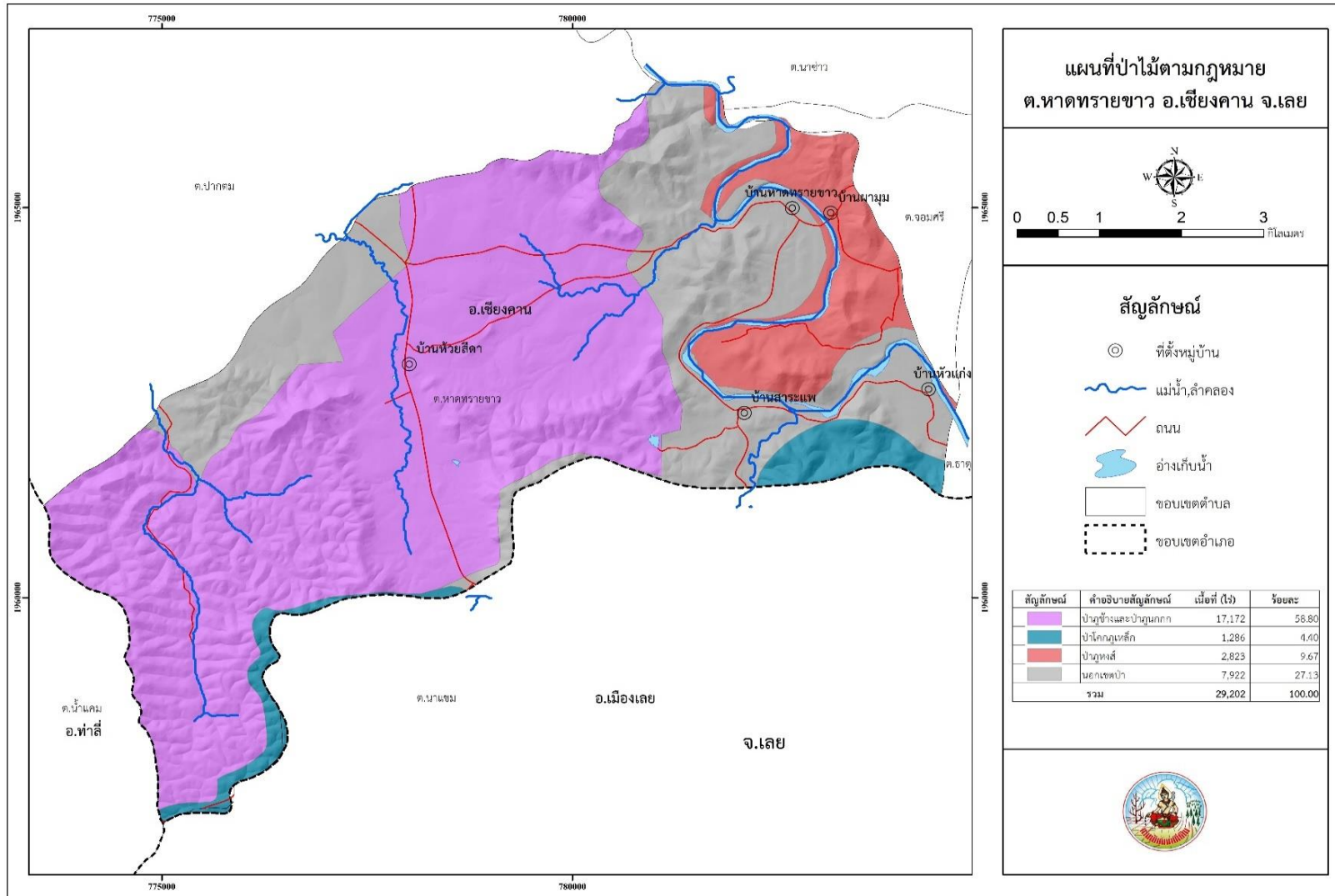
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 1,363 ไร่
- ชั้นที่ 1B เนื้อที่ 525 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 7,099 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 9,951 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 9,913 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 625 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

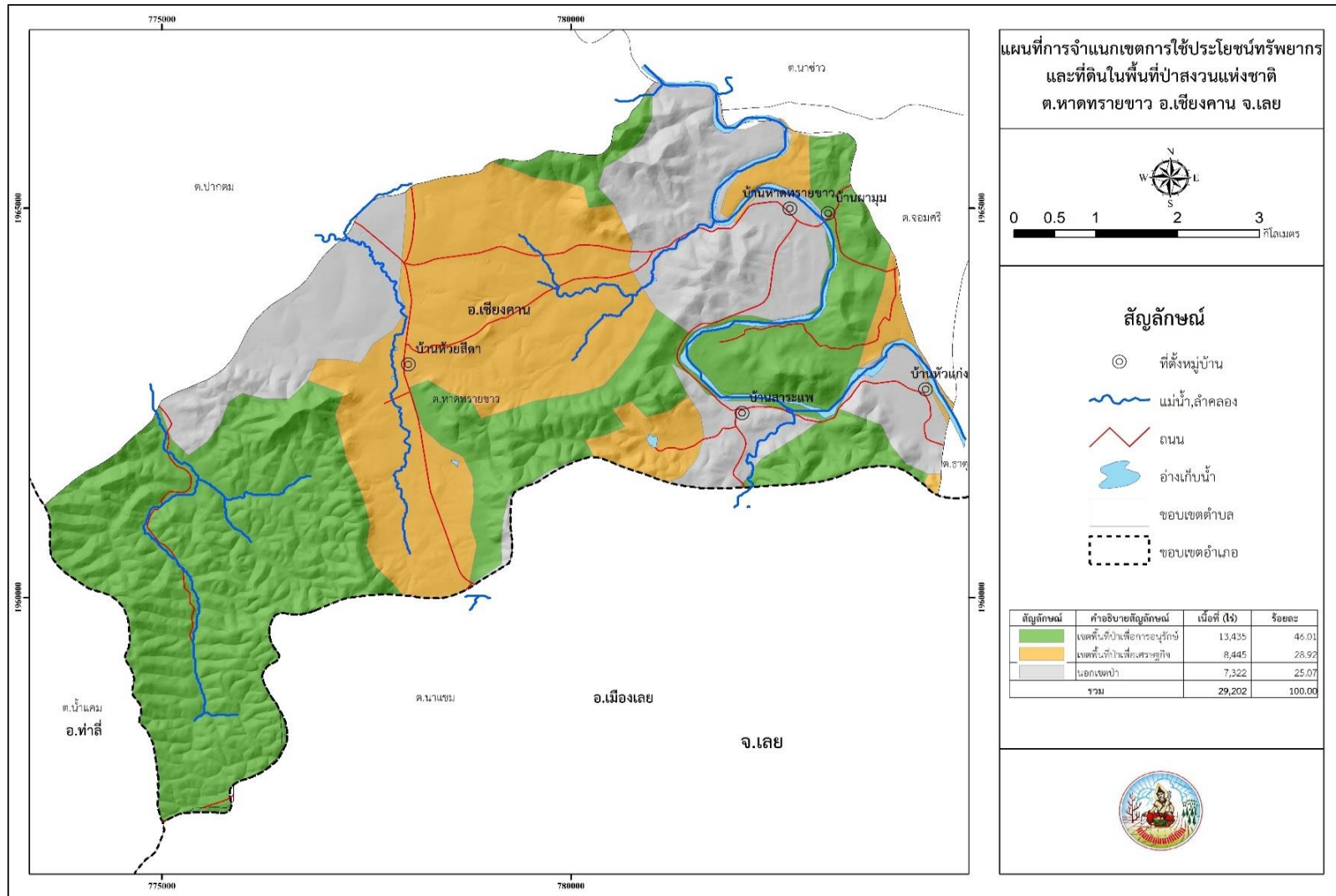
แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

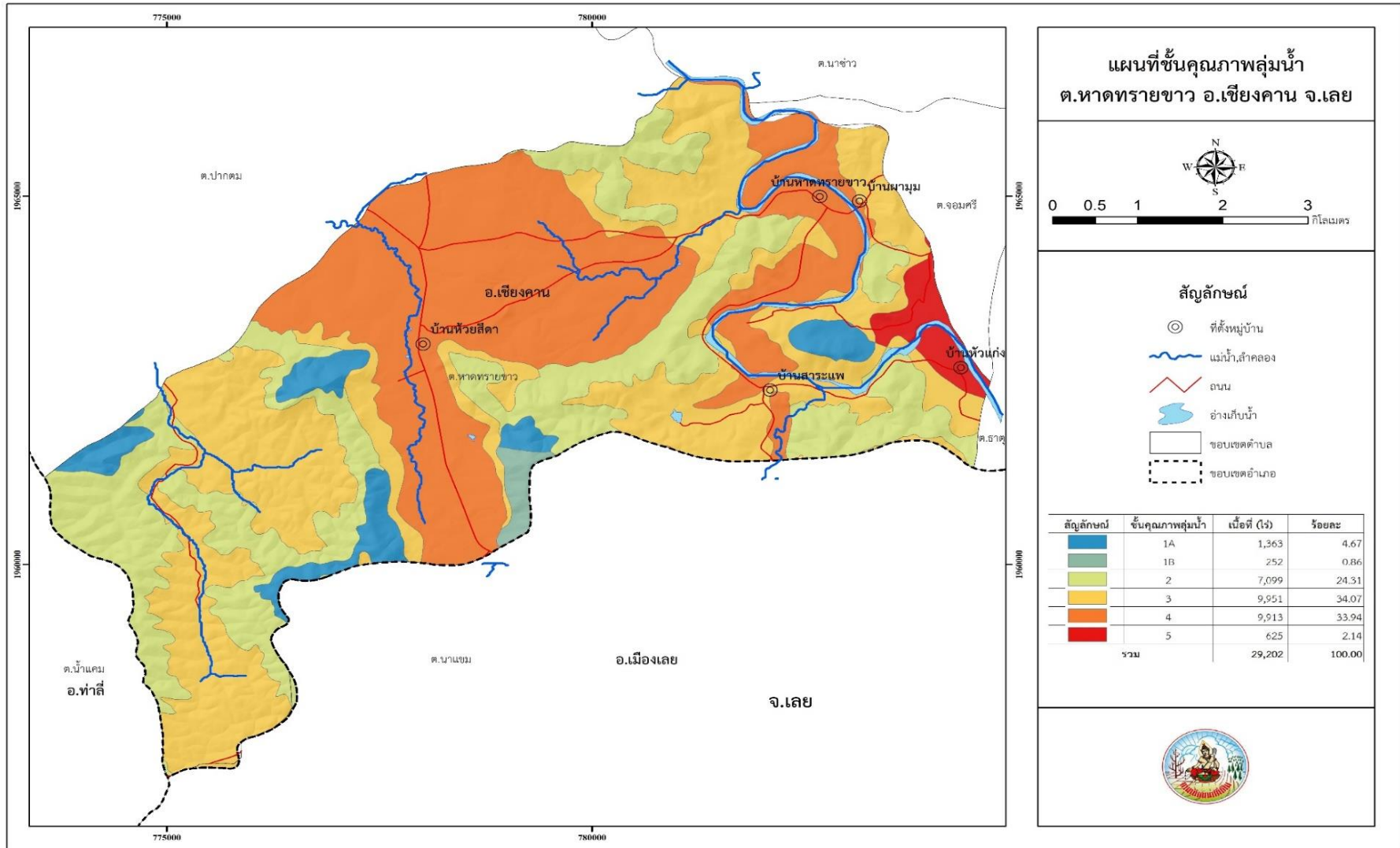
แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำเลย ลำห้วยทรายขาว ลำห้วยเหล่า ลำห้วยหนองแห้ง ลำห้วยสีดา

2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยเตือ สระเก็บน้ำหนองมะไฟ สระเก็บน้ำศาลเจ้าปู่

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 7 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	17.752462	101.670932	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	9.32
2	17.751658	101.668099	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	24	7.2
3	17.750588	101.669866	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	24	8.1
4	17.728788	101.659168	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	76.5	10.65
5	17.731994	101.682166	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	15	6.14
6	17.735623	101.622243	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	26	8
7	17.746586	101.621441	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	22.5	14.4

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2563)

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย

1) ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินร่วนละเอียด (AC-pd,fl) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,fl-sLA : ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลว และเป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 374 ไร่ หรือร้อยละ 1.28 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินซุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด (Chp-fsi) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยมีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Chp-fsi-LB : ดินซุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 639 ไร่ ร้อยละ 2.19 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินกลางดง (Kld) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Kld-clB : ชุดดินกลางดง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 689 ไร่ ร้อยละ 2.36 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,480 ไร่ หรือร้อยละ 5.06 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

4.1) หน่วยแผนที่ดิน Ml-gclC : ชุดดินมวกเหล็ก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,044 ไร่ ร้อยละ 3.57 ของพื้นที่ตำบล

4.2) หน่วยแผนที่ดิน Ml-gclD : ชุดดินมวกเหล็ก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 436 ไร่ ร้อยละ 1.49 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินนาแวม (Nak) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Nak-slA : ชุดดินนาแวม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,043 ไร่ ร้อยละ 3.57 ของพื้นที่ตำบล

6) ดินนาอ้อที่มีศิลาแลงอ่อนเป็นดินทรายแป้งละเอียด (Nao-pic,fsi) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Nao-pic,fsi-silA : ดินนาอ้อที่มีศิลาแลงอ่อนเป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 428 ไร่ ร้อยละ 1.47 ของพื้นที่ตำบล

7) ดินภูสะนาที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินลึกมาก (Ps-mw,vd) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ps-mw,vd-slB : ดินภูสะนาที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินลึกมาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 110 ไร่ ร้อยละ 0.38 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินภูสะนา (Ps) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ps-slC : ชุดดินภูสะนา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 347 ไร่ ร้อยละ 1.19 ของพื้นที่ตำบล

9) ดินภูสะนาที่เป็นดินลึกมาก (Ps-vd) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ps-vd-slB : ดินภูสะนาที่เป็นดินลึกมาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,804 ไร่ ร้อยละ 19.87 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินวังสะพุง (Ws) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาดมีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 2,977 ไร่ หรือร้อยละ 10.19 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

10.1) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clB : ชุดดินวังสะพุง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,389 ไร่ ร้อยละ 8.18 ของพื้นที่ตำบล

10.2) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC : ชุดดินวังสะพุง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 588 ไร่ ร้อยละ 2.01 ของพื้นที่ตำบล

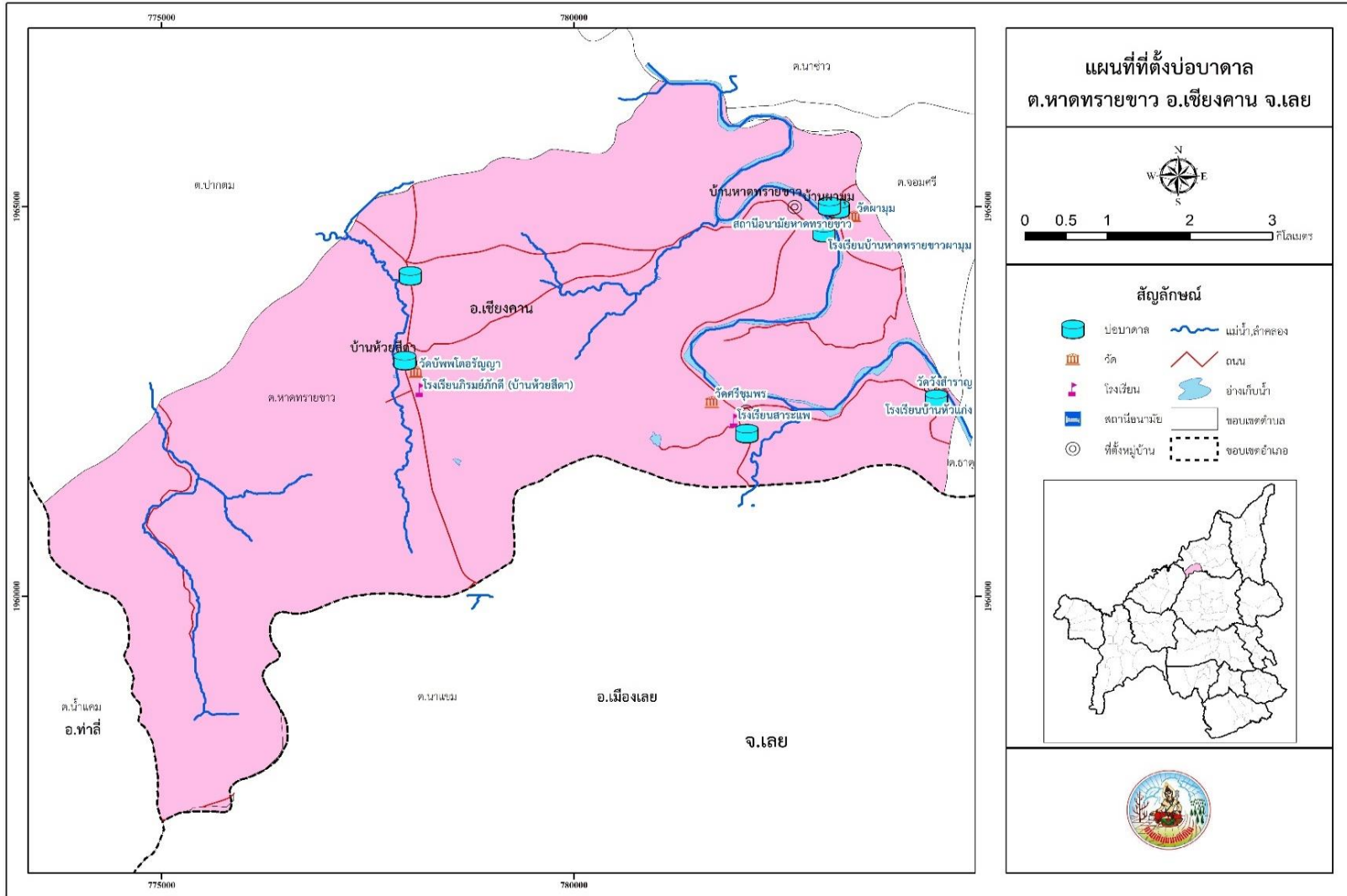
11) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 15,312 ไร่ หรือร้อยละ 52.44 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

11.1) หน่วยแผนที่ดิน SC : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 14,793 ไร่ ร้อยละ 50.66 ของพื้นที่ตำบล

11.2) หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 519 ไร่ ร้อยละ 1.78 ของพื้นที่ตำบล

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

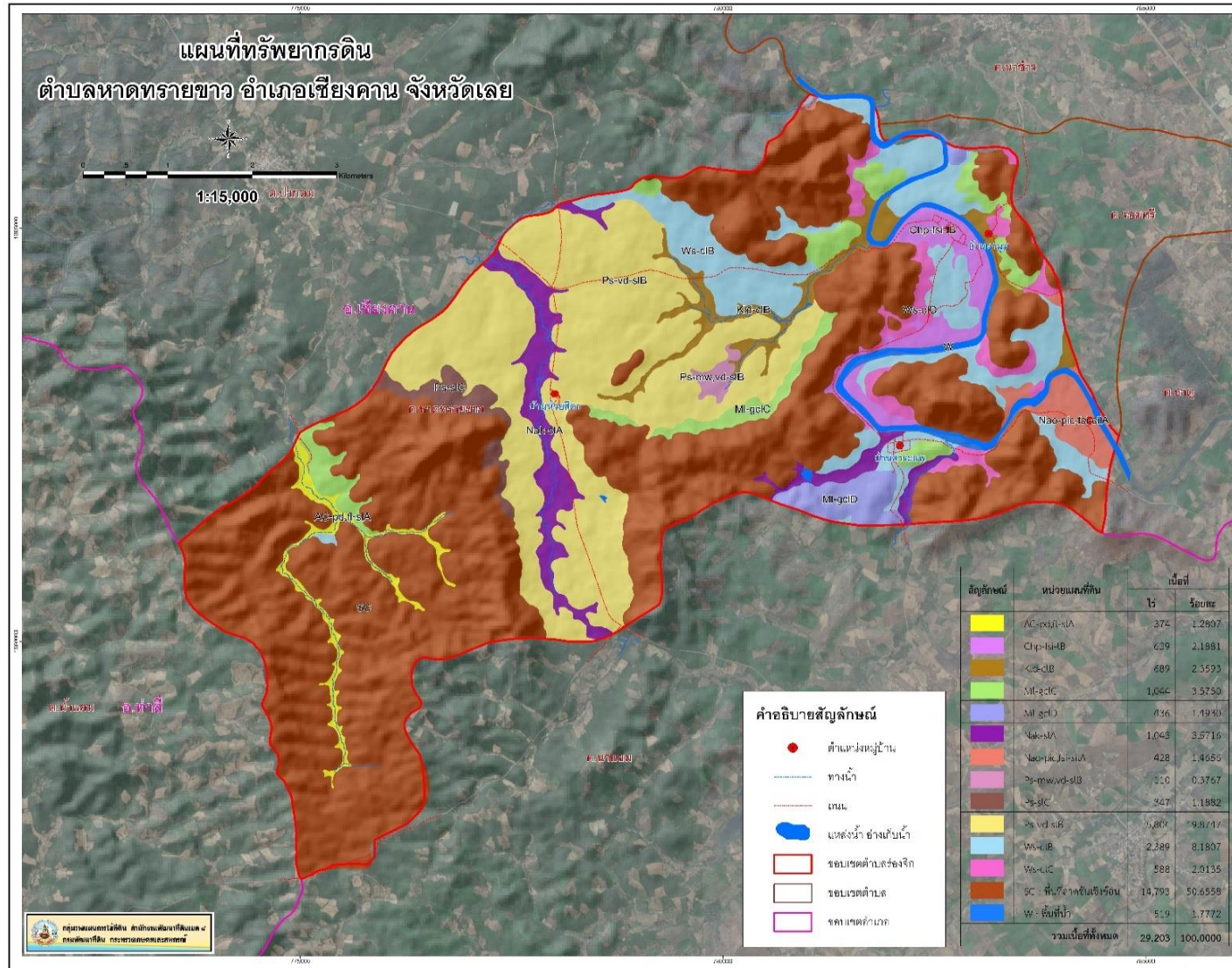

รูปที่ 3-4 แผนที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC-pd,fl-slA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	374	1.28
Chp-fsi-lB	ดินชุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	639	2.19
Kld-clB	ชุดดินกลางดง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	689	2.36
ML-gclC	ชุดดินมวกเหล็ก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,044	3.57
ML-gclD	ชุดดินมวกเหล็ก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	436	1.49
Nak-slA	ชุดดินนาแหม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,043	3.57
Nao-pic,fsi-silA	ดินนาอ้อที่มีศิลาแลงอ่อนเป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	428	1.47
Ps-mw,vd-slB	ดินภูสะนาที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินลึกมาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	110	0.38
Ps-slC	ชุดดินภูสะนา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	347	1.19
Ps-vd-slB	ดินภูสะนาที่เป็นดินลึกมาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	5,804	19.87
Ws-clB	ชุดดินวังสะพุง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,389	8.18
Ws-clC	ชุดดินวังสะพุง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	588	2.01
zSC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	14,793	50.66
zW	พื้นที่น้ำ	519	1.78
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		29,203	100.00

รูปที่ 3-5 แผนที่ทรัพยากรดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่าง ๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

จากการวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลหาดทรายขาว คือ

- 1) ดินเสื่อมโทรมมีการพังทลายชะล้างหน้าดินสูง
- 2) น้ำขาดแคลน
- 3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 4) ถนนเดินทางลำบาก
- 5) ปัญหาการว่างงาน
- 6) ขยายไฟฟ้าเข้าพื้นที่เกษตรกร

- 7) สินค้าพืชไร่ราคาตกต่ำ
- 8) ปัญหาหนี้สินภายในครัวเรือนมากขึ้น

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลหาดทรายขาว มีความต้องการ 8 ประการคือ

- 1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2) จัดหาแหล่งน้ำรายแปลงสำหรับเกษตรกร
- 3) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์กระจายสิทธิ์รูปแบบการถือครอง
- 4) ทำถนนใหม่โดยมีข้อจำกัดความกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร
- 5) จัดหางานให้กับผู้ว่างงาน
- 6) ขยายเขตไฟฟ้าหรือเพิ่มโซล่าเซลล์ในบางพื้นที่
- 7) ปรับรูปแบบการผลิตนอกฤดูหรือเหลื่อมฤดู
- 8) แก้ปัญหาหนี้สินภายในครัวเรือน

1) กรณีแก้ไขปัญหาค่าความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่	6,181 ไร่ (21.17%)
ปานกลาง	เนื้อที่	6,028 ไร่ (20.64%)
รุนแรง	เนื้อที่	9,007 ไร่ (30.84%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่	2,509 ไร่ (8.59%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่	5,475 ไร่ (18.75%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

2) กรณีการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้เพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลหาดทรายขาว คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ของตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 8 ประการ คือ
  - 1.1) ดินเสื่อมโทรมมีการพังทลายชะล้างหน้าดินสูง
  - 1.2) น้ำขาดแคลน
  - 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน

- 1.5) ปัญหาการว่างงาน
- 1.6) ขยายไฟฟ้าเข้าพื้นที่เกษตรกร
- 1.7) สินค้าพืชไร่ราคาตกต่ำ
- 1.8) ปัญหาหนี้สินภายในครัวเรือนมากขึ้น

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 8 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำรายแปลงสำหรับเกษตรกร
- 2.3) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์กระจายสิทธิ์รูปแบบการถือครอง
- 2.4) ทำถนนใหม่โดยมีข้อจำกัดความกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร
- 2.5) หางานอดิเรกทำ
- 2.6) ขยายเขตไฟฟ้าหรือเพิ่มโซล่าเซลล์ในบางพื้นที่
- 2.7) ปรับรูปแบบการผลิตนอกฤดูหรือเหลื่อมฤดู
- 2.8) ควบคุมการใช้เงินภายในครัวเรือน

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 8 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน
- 3.4) พื้นที่ทำถนนความกว้างน้อยกว่ามาตรฐานและชำรุด
- 3.5) เด็กจบใหม่มีการเลือกทำงาน
- 3.6) ไฟฟ้าไม่ครอบคลุมพื้นที่
- 3.7) ผลผลิตออกมาพร้อมกันหมด
- 3.8) ค่าครองชีพที่สูงขึ้น

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 8 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.2) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเงินจากตะกอน
- 4.3) มีปัญหาต่อการดำรงชีวิต
- 4.4) สินค้าเสียหาย
- 4.5) ตกงานไม่มีงานทำ
- 4.6) ทำงานได้ยากลำบาก
- 4.7) รายได้น้อย
- 4.8) คุณภาพชีวิตลดลง

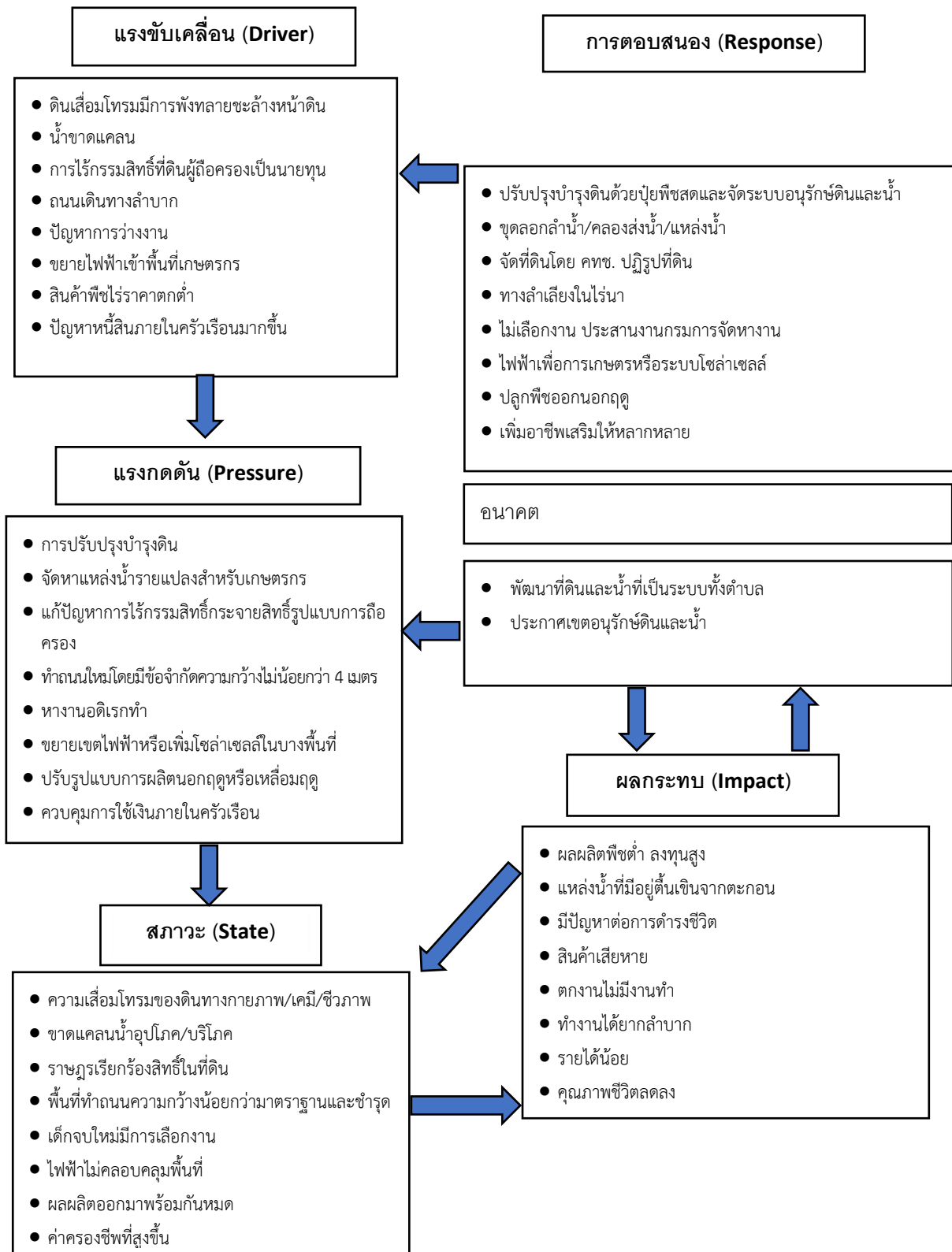
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดและจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 5.2) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.3) จัดที่ดินโดย คทช. ปฏิรูปที่ดิน
- 5.4) ทางลำเลียงในไร่นา
- 5.5) ไม่เลือกงาน ประสานงานกรมการจัดหางาน
- 5.6) ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรหรือระบบโซลาร์เซลล์
- 5.7) ปลูกพืชชอกนอกฤดู
- 5.8) เพิ่มอาชีพเสริมให้หลากหลาย

อนาคต

- 5.9) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- 5.10) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตารางที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2548	15
2556	16
2558	10
2562	21
2564	23

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินเลย (2564)

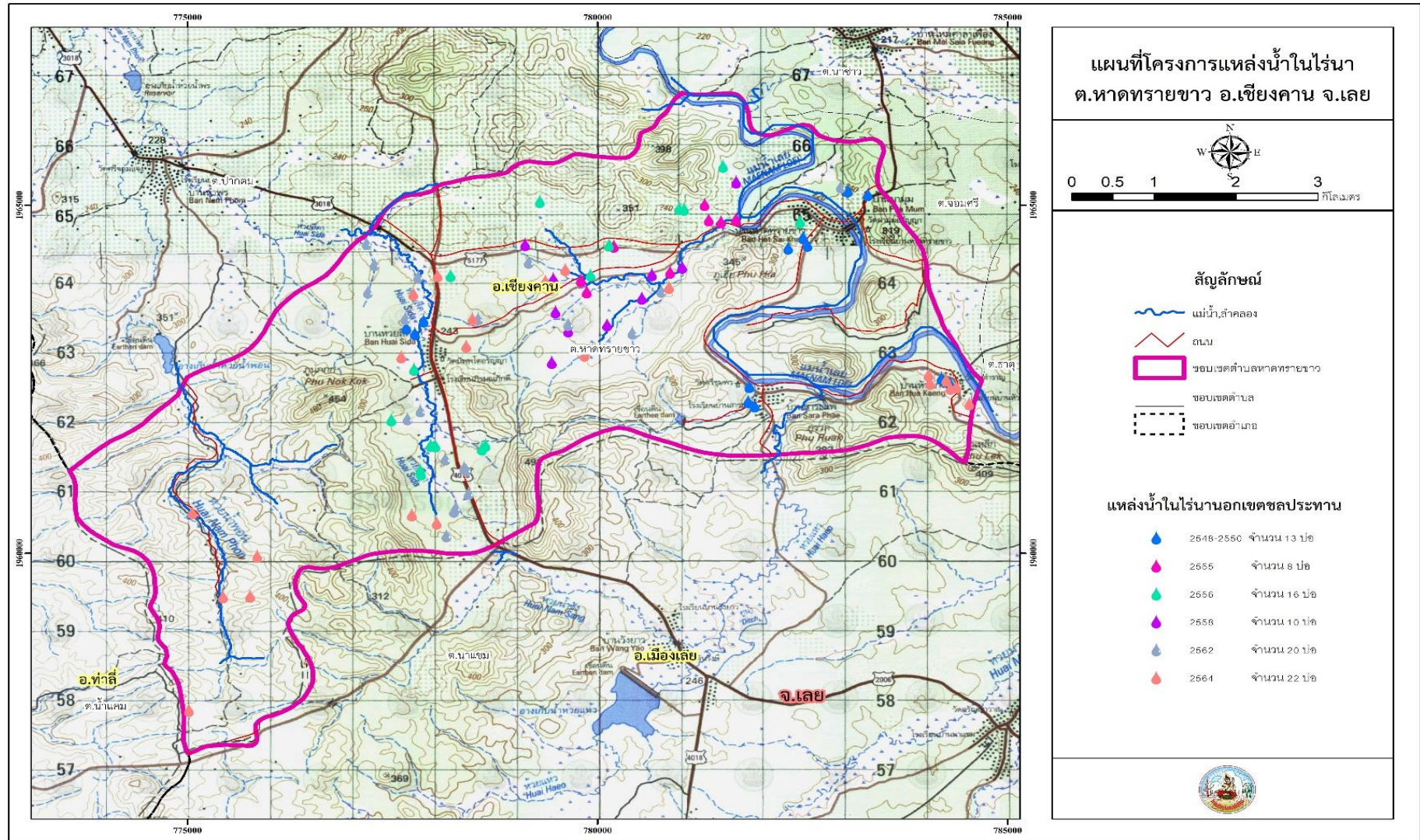
ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปี 2564

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	พื้นที่ขุดสระน้ำ			ค่าพิกัด	
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ละติจูด	ลองจิจูด
1	นายอดุลย์ สั้นจันดา	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7137	101.6563
2	นางสาวยุพิน แสงขาว	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7232	101.6186
3	นางขวัญใจ มุลทากุล	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7322	101.6188
4	นางสาวอรุณี เกษเกษร	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7339	101.6294
5	นายไฉน แสงขาว	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7585	101.6842
6	นายบุญเทียน ไชยปัญญา	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7188	101.6493
7	นางไพรัตน์ บุคดา	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7146	101.6515
8	นายสิงห์ทอง แสงขาว	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7103	101.6580
9	นางวาสนา สอนพรหม	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7401	101.6143
10	นายเกษม กัณเรศ	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7318	101.6220
11	นางวรรณภา เลไธสง	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7263	101.6169
12	นายสมบัติ แสงขาว	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7250	101.6241
13	นายสุพัฒน์ แสงขาว	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7360	101.6178
14	นายสงบ แสงขาว	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7174	101.6598
15	นายประกอบ พาหะ	หาดทรายขาว	เชียงคาน	เลย	17.7237	101.6211

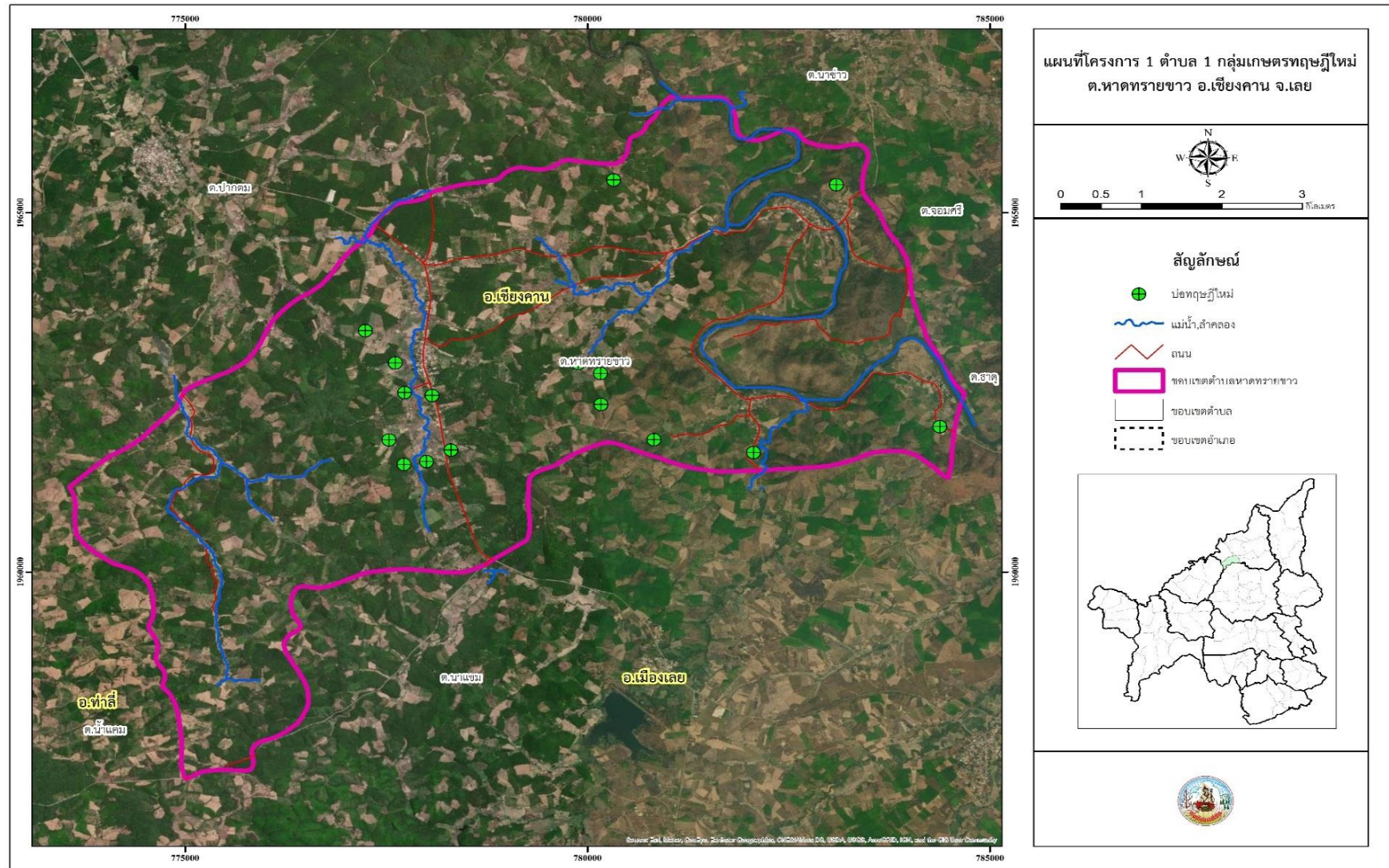
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินเลย (2564)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

รูปที่ 4-2 แผนที่โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย

รูปที่ 4-3 แผนที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 7 ชนิด และ 5 ดินคล้ายชนิดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มี 22 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด ฝ้าย ยางพารา กล้าย ปาล์มน้ำมัน กาแฟ ยูคาลิปตัส สัก ไม้ ส้ม ทุเรียน ลิ้นจี่ มะม่วง มะขาม ลำไย แก้วมังกร ส้มโอ และหญ้าเลี้ยงสัตว์

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ (บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพิง, 2542) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-sIA, Chp-fsi-lB, Nak-sIA, Nao-pic,fsi-silA, Ps-mw,vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Kld-clB, MI-gclC Ps-slC, Ps-vd-slB, Ws-clB และ Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *MI-gclD*

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)

ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nak-slA* และ *Nao-pic,fsi-silA*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-slA*

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Nak-slA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-slA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *ML-gclC* และ *ML-gclD*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-slA*, *Nak-slA* และ *Nao-pic,fsi-silA*

สับปะรด

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nak-sIA* และ *Nao-pic,fsi-silA*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA*

ฝ้าย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Nak-sIA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-sIA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nak-sIA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-slC*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-s1A*

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB, Kld-clB, Nak-slA, Nao-pic,fsi-silA, Ps-mw,vd-slB และPs-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-s1A, และ Ws-clB*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *ML-gclC และML-gclD*

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-s1A, Chp-fsi-lB, Kld-clB, Nak-slA, Nao-pic,fsi-silA, Ps-mw,vd-slB, Ps-slC, Ps-vd-slB, Ws-clB และ Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *ML-gclC และML-gclD*

กาแฟ

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ อุณหภูมิ (t) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB, Kld-clB, Ps-mw,vd-slB และPs-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Ps-slC, Ws-clB และWs-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA*, *MI-gclC*, *MI-gclD*, *Nak-sIA* และ *Nao-pic,fsi-silA*

ยูคาลิปตัส

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Nak-sIA*, *Ps-mw,vd-sIB*, *Ps-sIC*, *Ps-vd-sIB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-sIA*, *MI-gclC* และ *MI-gclD*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *Nao-pic,fsi-silA*

สัก

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Nak-sIA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-mw,vd-sIB* และ *Ps-vd-sIB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Ps-sIC*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA*, *MI-gclC* และ *MI-gclD*

ไผ่

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Nak-sIA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *AC-pd,fl-sIA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

ส้ม

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB* และ *Ps-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-sIA*, *Nao-pic,fsi-silA* และ *Ps-slC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

ทุเรียน

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA*, *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nak-sIA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ลินจี

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ อุณหภูมิ (t) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB* และ *Ps-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-slA*, *Nao-pic.fsi-silA* และ *Ps-slC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-slA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB* และ *Ps-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-slA*, *Nao-pic.fsi-silA* และ *Ps-slC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-slA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

มะขาม

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB* และ *Ps-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-sIA, Nao-pic,fsi-silA* และ *Ps-sIC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA, MI-gclC* และ *MI-gclD*

ลำไย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ อุณหภูมิ (t) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-IB, Kld-clB, Ps-mw,vd-sIB* และ *Ps-vd-sIB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-sIA, Nao-pic,fsi-silA* และ *Ps-sIC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA, MI-gclC* และ *MI-gclD*

แก้วมังกร

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-IB, Kld-clB, Ps-mw,vd-sIB, Ps-vd-sIB* และ *Ps-sIC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-sIA, Nao-pic,fsi-silA*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-sIA, MI-gclC* และ *MI-gclD*

ส้มโอ

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ อุณหภูมิ (t) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *Ps-mw,vd-slB* และ *Ps-vd-slB*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nak-slA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-slC*, *Ws-clB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-slA*, *ML-gclC* และ *ML-gclD*

หญ้าเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *AC-pd,fl-slA*, *Chp-fsi-lB*, *Kld-clB*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nak-slA*, *Nao-pic,fsi-silA*, *Ps-mw,vd-slB*, *Ps-slC*, *Ps-vd-slB*, *Ws-clB* และ *Ws-c*

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

หน่วยแผนที่	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อย	มันสำปะหลัง	สับปะรด	ฝ้าย	ยางพารา	กล้วย	ปาล์มน้ำมัน	กาแฟ	ยูคาลิปตัส
AC-pd,fl-sIA	S2ms	N	S3o	N	N	S3o	N	S3o	S3om	N	S3o
Chp-fsi-lB	S2eoms	S2os	S2os	S2os	S2os	S2os	S2os	S2s	S3m	S2oms	S2ms
Kld-clB	S3o	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s	S3m	S2mts	S2ms
ML-gclC	S3eo	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	N	N	N	S3r
ML-gclD	N	S3r	S3r	S3er	S3r	S3er	S3r	N	N	N	S3r
Nak-sIA	S2ms	S3o	S2os	N	S3o	S2os	S3o	S2os	S3m	N	S2oms
Nao-pic,fsi-silA	S2ms	S3o	S2os	N	S3o	S2os	S3o	S2os	S3m	N	N
Ps-mw,vd-sIB	S2eoms	S2os	S2os	S2os	S2os	S2os	S2os	S2s	S3m	S2oms	S2ms
Ps-sIC	S3eo	S2ers	S2ers	S2ers	S2es	S2ers	S3r	S3r	S3rm	S3r	S2erms
Ps-vd-sIB	S3o	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s	S3m	S2tms	S2ms
Ws-clB	S3o	S2r	S2rs	S2s	S2s	S2rs	S3r	S3r	S3rm	S3r	S2rms
Ws-clC	S3eo	S2er	S2ers	S2er	S2e	S2er	S3r	S3r	S3rm	S3r	S2erm

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

r = สถานะการหยั่งลึกของราก

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

ที่มา : กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน (2564)

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สั๊ก	ไผ่	ส้ม	ทุเรียน	ลิ้นจี่	มะม่วง	มะขาม	ลำไย	แก้วมังกร	ส้มโอ	หญ้าเลี้ยงสัตว์
AC-pd,fl-sIA	N	S3o	N	N	N	N	N	N	N	N	S2oms
Chp-fsi-lB	S2ms	S2ms	S2oms	N	S2tms	S2s	S2os	S2ts	S2s	S2oms	S2ms
Kld-clB	S2ms	S2ms	S2ms	N	S2tms	S2s	S2os	S2ts	S2s	S2oms	S2ms
ML-gclC	N	S3r	N	N	N	N	N	N	S3r	N	S2rm
ML-gclD	N	S3r	N	N	N	N	N	N	S3r	N	S2erm
Nak-sIA	S2oms	S2oms	S3o	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3os	S3o	S2oms
Nao-pic,fsi-siIA	S2oms	S2oms	S3o	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S2os	S3o	S2oms
Ps-mw,vd-sIB	S2ms	S2ms	S2ms	N	S2tms	S2s	S2os	S2ts	S2s	S2ms	S2ms
Ps-slC	S3r	S2erms	S3r	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2rs	S3r	S2ms
Ps-vd-sIB	S2ms	S2ms	S2ms	N	S2tms	S2s	S2s	S2ts	S2s	S2ms	S2ms
Ws-clB	S3r	S2rm	S3r	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2r	S3r	S2m
Ws-clC	S3r	S2rm	S3r	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2r	S3r	S2ms

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

ที่มา : กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน (2564)

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 พ.ศ. 2561-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมภาคเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับภาคเศรษฐกิจในพื้นที่ ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดเลย พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย พ.ศ. 2561-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนา คน สังคม คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านหาดทรายขาว อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเมือง การบริหารจัดการที่ดี และการให้บริการจัดการที่ดี และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562 แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2560-2565 ฉบับทบทวน 2 ธันวาคม 2562 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน ปี 2564 แผนพัฒนาจังหวัดเลย (พ.ศ. 2561-2565) แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเลย (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย (พ.ศ. 2561-2565) ยุทธศาสตร์การพัฒนากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเลย (พ.ศ. 2561-2565) และยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดทรายขาวเป็นแนวทาง

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	14,612	50.04
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	13,283	45.49
2.1 เขตนาข้าว	2,040	6.98
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	849	2.91
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	1,191	4.08
2.2 เขตปลูกพืชไร่	3,190	10.92
1) เขตปลูกข้าวโพด	107	0.37
2) เขตปลูกอ้อย	653	2.24
3) เขตปลูกมันสำปะหลัง	2,430	8.32
2.3 เขตปลูกไม้ผล	1,120	3.84
1) เขตปลูกกล้วย	842	2.88
2) เขตปลูกมะขาม	278	0.95
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	6,925	23.71
1) เขตปลูกยางพารา	6,749	23.11
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	175	0.60
2.6 เขตปศุสัตว์	9	0.03
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	700	2.40
4. พื้นที่แหล่งน้ำ	583	2.00
5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	24	0.08
รวม	29,202	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 14,612 ไร่ หรือร้อยละ 50.04 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ เขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก ตลอดจนการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินถล่ม การพังทลายของดิน รวมถึงประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัย และนันทนาการของประชาชน พื้นที่เขตนี้ ครอบคลุมบริเวณเขตป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง

การจำแนกเขตการใช้ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้เขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ ป่าดงขุนแคมป่าโคกใหญ่ ป่าภูผาแจ่ม ป่าลาดค่าง ป่าภูซำ ป่าภูนกกก ป่าภูหงส์ ป่าโคกภูเหล็ก และป่าหมายเลข 23

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 26,340 ไร่ หรือร้อยละ 42.27 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 6 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) **เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม** มีเนื้อที่ 849 ไร่ หรือร้อยละ 2.91 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินนาแวม (Nak-sIA) ชุดดินนาอ้อ (Nao) และตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน (AC) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง ภัยแล้ง และน้ำท่วมฉับพลัน
- น้ำท่วมในช่วงที่ฝนตกชุก
- แหล่งน้ำไม่เพียงพอ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น และการสร้างคลองส่งน้ำเพื่อระบายน้ำ การเพิ่มท่อลอดเข้าไปในแปลงนา และช่วยให้มีการระบายน้ำแช่ขังได้

- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก

- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และปลูก

พืชผักปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลอื่น ๆ

1) *กรมชลประทาน* สนับสนุนเรื่อง ฝ่ายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ และระบายน้ำ

2) *กรมการข้าว* สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัด โรคแมลงของข้าว

3) *องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น* สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 1,191 ไร่ หรือร้อยละ 4.08 ของเนื้อที่ตำบล
ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูสะนา (Ps-sLC) ชุดดินกลางดง (Kld-clB) ชุดดินวังสะพุง (Ws)
ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว
- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง โดยพื้นที่แล้งซ้ำซาก ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี
- พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน
เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำ
ในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินด้วยวิธี

กลและวิธีพืช

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการ
ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ชุดลอกคลองระบายน้ำ และคลองส่งน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ชุดลอกแหล่งน้ำ

และคลองส่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด

โรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ

การเกษตร

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 107 ไร่ หรือร้อยละ 0.37 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินมวกเหล็ก (MI) ชุดดินภูสะนา (Ps-sLC) และชุดดินนาแฉม (Nak) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- การระบายน้ำค่อนข้างเลวหากอยู่ในสภาพน้ำท่วมขังเป็นเวลานานจะทำให้มีผลกระทบต่อการใช้ที่ดินและทำให้ตายได้

- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอยาก
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง และมีสภาพดินแข็ง ไม่สามารถเก็บน้ำได้ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ขุดคลองส่งน้ำ เพิ่มท่อลอด เพื่อกักเก็บน้ำไว้ในฤดูเพาะปลูกพืช และยังสามารถระบายน้ำในพื้นที่ที่มีน้ำแช่ขังเป็นเวลานาน
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขุดลอกลำน้ำ คลองส่งน้ำ และขุดแหล่งน้ำ

2.2) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 653 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูสะนา (Ps-sLC) ชุดดินนาอ้อ (Nao) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินนาแฉม (Nak) ชุดดินกลางดง (Kld-clB) ชุดดินมวกเหล็ก (MI) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) และชุดดินภูสะนา (Ps-sLC) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- การระบายน้ำค่อนข้างเลวหากอยู่ในสภาพน้ำท่วมขังเป็นเวลานานจะทำให้มีผลกระทบต่อการใช้ที่ดินและทำให้ตายได้

- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอยาก

- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขุดลอกลำน้ำ คลองส่งน้ำ และขุดแหล่งน้ำ

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
และขุดแหล่งน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.3) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 2,430 ไร่ หรือร้อยละ 8.34 ของเนื้อที่ตำบล

เขตดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ เขตดินภูสะนา (Ps-sLC) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) เขตดินมวกเหล็ก (ML) เขตดินนาแวม (Nak) เขตดินวังสะพุง (Ws) เขตดินชุมพลบุรี (Chp) เขตดินภูสะนา (Ps-sLC) และตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน (Ac) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร
- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในฤดูแล้งและเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- เพิ่มแหล่งน้ำชลประทาน และสนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ก่อสร้างคลองส่งน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- จัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมวิชาการเกษตร ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูก
มันสำปะหลังให้ได้ผลผลิตสูง

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น

3) เขตไม้ผล

3.1) เขตปลูกกล้วย มีเนื้อที่ 842 ไร่ หรือร้อยละ 2.88 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขต
นี้ส่วนใหญ่ คือ พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) ชุดดินภูสะนา (Ps-sIC) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินมวกเหล็ก
(MI) ชุดดินนาแวม (Nak) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินกลางดง (Kld) และชุดดินนาอ้อ(Nao) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพต้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอ
ต่อการทำเกษตรในฤดูแล้งและเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน
อัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา หรือจัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับการเกษตรในช่วง
ฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ
เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนขุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่
ในช่วงฝนตกชุก

2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำเกษตร
ผสมผสาน

3.2) เขตปลูกมะขาม มีเนื้อที่ 278 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูสะนา (Ps-sLC) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินนาแวม (Nak) ชุดดินกลางดง (Kld) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง หากฝนทิ้งช่วง
- ลักษณะเป็นดินตื้นถึงลูกรัง และดินลึกปานกลาง มีผลต่อการซึมน้ำของรากพืช
- ลักษณะดินส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นดินกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน โดยใช้สารปรับปรุงดิน ได้แก่ ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนโดโลไมท์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- จัดสร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง การขุดลอกคูคลอง การสร้างคลองส่งน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม
- ส่งเสริมการปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชตามแนวระดับ และปุ๋ยพืชสด
- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ
- 2) กรมชลประทาน สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง
- 3) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 6,749 ไร่ หรือร้อยละ 23.11 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูสะนา (Ps-sLC) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) ชุดดินวังสะพุง (Ws)

ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินกลางดง (Kld) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินนาแวม (Nak) และชุดดินนาอ้อ (Nao) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ลักษณะเป็นดินลึกถึงปานกลาง มีหินกรวดปะปน ซึ่งมีผลต่อการซึมน้ำของ

รากพืช

- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในฤดูแล้งและเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง

- เกิดภาวะแล้ง ไม่เกิน 3 ครั้งต่อรอบ 10 ปี
- เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

4.2) เขตปลูกปาล์ม มีเนื้อที่ 175 ไร่ หรือร้อยละ 0.60 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูสะนา (Ps-sC) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินกลางดง (Kld) ชุดดินนาแวม (Nak) ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC) ชุดดินนาอ้อ (Nao) และตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน (Ac)ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ลักษณะเป็นดินตื้นและเนื้อดินปนเศษหิน เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ และการกัดกร่อนของดิน เนื่องจากพื้นที่ที่มีความลาดชัน

- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยในการอุ้มน้ำ และเพิ่มธาตุอาหารในดินให้กับการเจริญเติบโตของพืช
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- มีการจัดการดินที่เหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน
- เพิ่มแหล่งน้ำทางเกษตร ได้แก่ ขุดลอกแหล่งน้ำ บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ก่อสร้างคลองส่งน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ
- 2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง
- 3) *กรมทรัพยากรน้ำบาดาล* สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

5) **เขตปศุสัตว์** มีเนื้อที่ 9 ไร่หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ขุดดินชุมพลบุรี (Chp) ตามลำดับ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น
- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด
- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 3,337 ไร่ หรือร้อยละ 5.36 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถาบันต่างๆ หมู่บ้านบนพื้นราบ ลานตาก และแหล่งรับซื้อทางการเกษตร รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากการกิจกรรมของชุมชน (ที่ทิ้งขยะ) และระบบ

โครงการข้ายคมนาควม จําแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคํานวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 906 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ ได้แก่ แม่น้ำเลย ห้วยสีดา ห้วยแห้ง ห้วยยาง ห้วยน้ำซัง แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชนแหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการควบดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

6.4.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ

1) **เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด** มีเนื้อที่ 24 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เป็นพื้นที่ชนิดอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วย พุ่งหญ้าธรรมชาติสลับไม้พุ่ม ไม้ละเมาะ บ่อดิน พื้นที่ถมลักษณะเป็นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน												
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
1. ข้าว	ข้าว ปลูกตลอดปี												
2. ข้าว-พืชหลังนา	ข้าว						พืชหลังนา						
3. พืชไร่	ข้าวโพด มันสำปะหลัง												
4. ไม้ผล	กล้วย มะขาม												

เดือน ชนิดพืช	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
	5. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน										
6. เกษตร ผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน											
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. ข้าว-พืชหลัง นา	ข้าว						พืชหลังนา					
2. พืชไร่	ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย											
3. ไม้ผล	กล้วย มะขาม											
4. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน											
5. เกษตร ผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน											

รูปที่ 6-1 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์การตำบลหาดทรายขาว เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ได้ดังนี้ แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ระบบการกระจายน้ำจากแม่น้ำเลยไม่ทั่วถึงแปลงเกษตรกร ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ที่ทำกินไม่มีเอกสารสิทธิ์ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปรับปรุงถนนลำเลียงพืชผลทางการเกษตร ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ปัญหาหนี้สินครอบครัว และยาเสพติด แบ่งเป็นแผนงานได้ 5 กิจกรรม (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกันน้ำ ลำเหมือง ลำน้ำอิง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล และ (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะยาวประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรจุแผนงานและงบประมาณลงในแผนตำบล

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหาดทรายขาวไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลหาดทรายขาว เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินเลย เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลหาดทรายขาว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
  - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
  - 1.1.6) การรณรงค์โลกปลอดอั้ง
  - 1.1.7) การจัดหาปุ๋ยอินโดไมท์
  - 1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
    - 1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
  - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
    - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
    - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ คทช.
  - 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
    - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
      - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
      - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
      - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
      - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
      - 2.1.5) การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน
      - 2.1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
    - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
      - 2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
    - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
      - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
      - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ คทช.
  - 3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
    - 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
      - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย)
- 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
- 1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย)
- 2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
- 2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- 2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเลย)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานเลย)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลหาดทรายขาว เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 6 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำสาธารณะ

- 1) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยเตี๋ย
- 2) โครงการขุดลอกสระเก็บน้ำหนองมะไฟ
- 3) โครงการขุดลอกลำห้วยทรายขาว

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างระบบส่งน้ำจากแม่น้ำเลยเพื่อการเกษตร หมู่ 1, 2, 3, 4, 5
- 2) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำประปาหมู่บ้าน หมู่ 1, 2, 3, 4, 5

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) ฝายเก็บน้ำถาวรลำห้วยทรายขาว, ลำห้วยสีดา

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.2564-ก.ย.2565) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ มีดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 2,040 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	312,375
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,600
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	28,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	867,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	30,600
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	406,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	240,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 3,190 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,120 ไร่	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	312,375
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 6,925 ไร่	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,600
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 9 ไร่	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	28,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	867,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	30,600
	2. การบริหารจัดการน้ำ	406,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	240,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	-
	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ คทช.	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 2,040 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 3,190 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,120 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 6,925 ไร่ 1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 9 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย) 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 583 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานเลย)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหาดทรายขาว อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10.2	5	5	5	5	30.2	312,375	148,750	148,750	148,750	148,750	907,375	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ย สด	ไร่	2,040	1,000	1,000	1,000	1,000	6,040	30,600	15,000	15,000	15,000	15,000	90,600	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	57,000	57,000	57,000	57,000	57,000	285,000	พด.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การจัดหาปุ๋ยบดโลโก้	ตัน	510	250	250	250	250	250	867,000	425,000	425,000	425,000	425,000	2,567,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.5 การส่งเสริมการ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	2,040	1,000	1,000	1,000	1,000	6,040	30,600	15,000	15,000	15,000	15,000	90,600	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	7	12	20	20	20	79	142,100	243,600	406,000	406,000	406,000	1,603,700	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พด.
	4. การจัดทำระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ														
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ ผล/ไม้ยืนต้น	4.1 การจัดระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำในพื้นที่ คทช.	ไร่	-	300	300	300	300	1,200	-	750,000	750,000	750,000	750,000	3,000,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตาราง 7-3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
1. แนวทางการพัฒนา สนับสนุนและส่งเสริมประชาชน ชุมชน และภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1.1 โครงการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	ตัน		2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	1.2 โครงการส่งเสริมการ ปลูกป่า	ตัน		2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	อบต.
	1.3 โครงการปลูกต้นไม้ที่ วัด โรงเรียน ที่สาธารณะ	ตัน		2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	อบต.
	1.4 โครงการรณรงค์ปลูก หญ้าแฝกตามพระราชดำริ	กล้า		2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	อบต.
	1.5 โครงการกำจัดวัชพืช ในลำห้วยภายในตำบล	ครั้ง		2	2	2	2	8	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	อบต.
	1.6 โครงการจัดหาที่ทิ้ง ขยะ	ครั้ง		2	2	2	2	8	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	อบต.
2. แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง กลุ่มอาชีพ	2.1 โครงการอบรมให้ ความรู้กลุ่มอาชีพ/ เกษตรกร	ครั้ง		3	3	3	3	12	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	อบต.
	2.2 โครงการพัฒนาและ ส่งเสริมการเกษตรต่างๆ เช่น การปลูกพืช ประมง ฯลฯ	ครั้ง		4	4	4	4	16	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.3 โครงการส่งเสริม เกษตรกรอินทรีย์	ครั้ง		4	4	4	4	16	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.4 โครงการจัดตั้งและ สนับสนุนงบประมาณกลุ่ม อาชีพ	ครั้ง		2	2	2	2	8	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	อบต.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2.5 โครงการส่งเสริม อบรมเกษตรกรหลักสูตร การกรีดยางพารา	ครั้ง		2	2	2	2	8	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	อบต.
	2.6 โครงการอบรมและ ส่งเสริมการปลูกยางพารา	ครั้ง		2	2	2	2	8	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	อบต.
	2.7 โครงการออมวันละ บาท	ครั้ง		10	10	10	10	40	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.8 โครงการสนับสนุน ศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร	แห่ง		5	5	5	5	20	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	อบต.
	2.9 โครงการแปรรูปสินค้า ทางการเกษตร	ครั้ง		4	4	4	4	16	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	อบต.
	2.10 โครงการจัดตั้งเครื่อง กรองน้ำดื่มประจำตำบล	เครื่อง		2	2	2	2	8	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.11 โครงการปลูกไฟเลี้ยง								20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	อบต.
	2.12 โครงการสนับสนุน พันธุ์ปลาน้ำจืด (ปล่อย แหล่งน้ำสาธารณะ	ตัว		10,000	10,000	10,000	10,000	40,000	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	อบต.
	2.13 โครงการส่งเสริมการ ปลูกกล้วยพันธุ์ดี	ราย		10	10	10	10	40	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.14 โครงการส่งเสริม กลุ่มทำปุ๋ยหมัก	กลุ่ม		5	5	5	5	20	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.15 โครงการสนับสนุน ทุนหมุนเวียนกลุ่มอาชีพ	กลุ่ม		5	5	5	5	20	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2.16 โครงการสนับสนุน การเพาะเลี้ยงเห็ด	ราย		10	10	10	10	40	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.17 โครงการส่งเสริมการ แปรรูปสินค้าทาง การเกษตร	ราย		20	20	20	20	80	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	อบต.
	2.18 โครงการศึกษาดูงาน กลุ่มอาชีพ	กลุ่ม		2	2	2	2	8	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	อบต.
	2.19 โครงการเลี้ยงปลาใน บ่อดิน	ราย		10	10	10	10	40	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.20 โครงการส่งเสริมการ เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ราย		10	10	10	10	40	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.21 โครงการส่งเสริมการ เลี้ยงกบ	ราย		10	10	10	10	40	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	อบต.
	2.22 โครงการเลี้ยงปลาใน กระชัง	ราย		10	10	10	10	40	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.
	2.23 โครงการส่งเสริมการ เลี้ยงโค - กระบือ	ราย		2	2	2	2	8	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	อบต.

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.

_____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

กรมการปกครอง. 2564. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564)**. กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2564. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลหาดทรายขาว ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลหาดทรายขาว ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2564. **ภูมิอากาศจังหวัดเลย**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/ตะวันออกเฉียงเหนือ/ภูมิอากาศเลย.pdf>, 24 เมษายน 2564.

_____ 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดเลย**. ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลหาดทรายขาว. 2562. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564)**. เทศบาลตำบลหาดทรายขาว อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2563. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิก. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2563. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พ.ศ.2561-2565. ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย. 2563. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย พ.ศ. 2564. ไฟล์ข้อมูล.

_____ . 2563. ยุทธศาสตร์จังหวัดเลย พ.ศ. 2564. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

คณะผู้จัดทำ

นายวิญญู	เจ็กซิ่น	ประธานคณะทำงาน
นายพัฒนพงศ์	เกิดหล้า	คณะทำงาน
นายสุชาติ	ภูเกิด	คณะทำงาน
นางชุตินา	จันทร์เจริญ	คณะทำงาน
นายสาธิต	กาละพวก	คณะทำงาน
นายเทอดศักดิ์	อนากาศ	คณะทำงาน
นางทรายแก้ว	อนากาศ	คณะทำงาน
นางสาวนิรมล	เกษณา	คณะทำงาน
นางสาววันเพ็ญ	หลวงกว้าง	คณะทำงาน
นางสาวนงลักษณ์	พรมเจริญ	คณะทำงาน
นายนาวิน	ขาวประเสริฐ	คณะทำงาน
นายพิชิต	รัตดี	คณะทำงาน
นางสาวสุนิสา	บุญมาร์กษ์	คณะทำงาน
นางสาวชฎาพร	แก้วปู้วตร์	คณะทำงาน
นายวรวิษ	ช่วยนะ	คณะทำงาน
นางสาวจรรยา	สัตตานุสรณ์	คณะทำงาน
นางสาวนันทนา	สุภาชิต	คณะทำงาน
นายกิตติกร	นาคะชัย	คณะทำงานและเลขานุการ
นายประสงค์	พรมใจ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษา

นายพิทโยธ วิทยาววัฒน์
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8
นายสุชาติ ยอดกุศล
ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ดินดี พืชงาม น้ำสุข

สถานีพัฒนาที่ดินเลย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8